

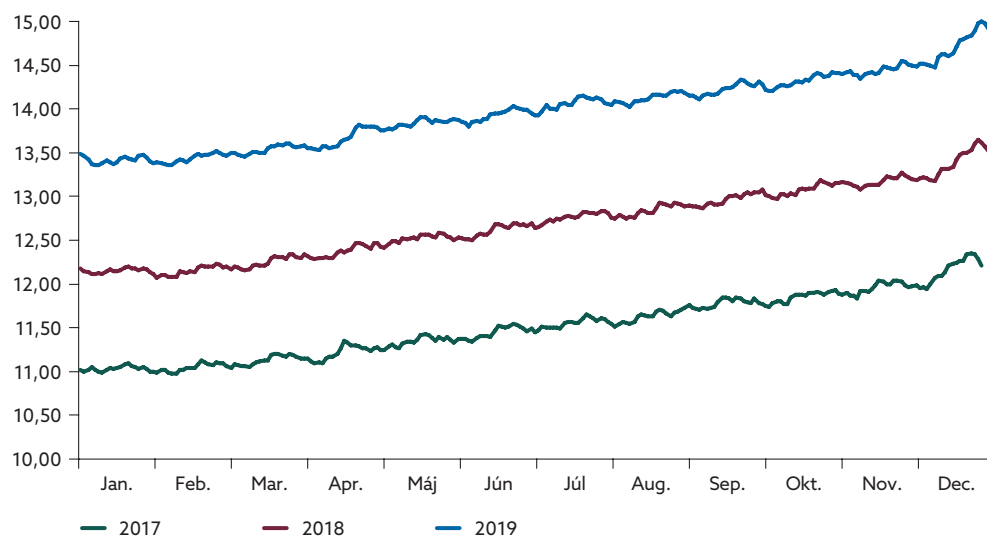
4 Emisná činnosť a peňažný obeh

4.1 Pokračujúci medziročný rast emisie eurovej hotovosti

Celková hodnota kumulovanej čistej emisie¹¹ (ďalej len „emisia“) k 31. decembru 2019 dosiahla **14,8 mld. €**, z čoho hodnota emisie eurobankoviek predstavovala 14,6 mld. €. V medziročnom porovnaní vzrástla hodnota emisie eurovej hotovosti o 9,5 % (o 1,3 mld. €), čo bol mierne nižší rast ako pred rokom. Kumulatívna hodnota emitovanej eurovej hotovosti v SR sa takmer stonásobila v porovnaní s hodnotou slovenských peňazí v obehu pred zavedením eura.

Graf 27

Denný vývoj emisie (mld. EUR)

Zdroj: NBS

¹¹ Po vstupe do eurozóny sa v peňažnom obeh v SR vyskytujú aj eurobankovky a euromince emitované inými členskými bankami eurozóny, preto NBS nemá evidenciu o reálnej hodnote a množstve peňazí v obeh. NBS eviduje len eurobankovky a euromince, ktoré sama vydala a prijala z obeh. Kumulovaná čistá emisía predstavuje rozdiel medzi hodnotou (množstvom) eurobankoviek a euromincí vydaných do obeh a prijatých z obeh od 1. 1. 2009 do konkrétneho dátumu.

Hodnota položky „obeživo“, zodpovedajúca podielu NBS na eurobankovkách vydaných Eurosystemom, dosiahla k 31. 12. 2019 sumu 13,7 mld. €.¹² Hodnota emitovaných eurobankoviek v SR bola oproti „rozpočítanej“ hodnote vyššia o 918,3 mil. €.

Vývoj dennej emisie v roku 2019 charakterizovali rovnaké sezónne výkyvy emisie s ročným posunom hodnoty približne o 1,2 až 1,4 mld. € (graf č. 27). Maximálna hodnota emisie v roku 2019 sa dosiahla 23. 12. (15,0 mld. €).

Kým v hodnotovom vyjadrení takmer celú emisiu k 31. 12. 2019 predstavovali eurobankovky (98,6 %), pri množstve emitovaných eurových peňazí bol opačný pomer. Eurobankovky predstavovali iba 20,0 % (214,1 mil. kusov) z celkového počtu a zvyšných 80,0 %, (853,9 mil. kusov) tvorili euromince vrátane zberateľských euromincí (tabuľka č. 8).

Tabuľka 8 Štruktúra kumulovanej čistej emisie eurobankoviek a euromincí

Nominálna hodnota	Kumulovaná čistá emisia				Štruktúra v %	
	Stav k 31. 12. 2019		Ročná emisia za rok 2019		Stav k 31. 12. 2019	
	kusy	EUR	kusy	EUR	kusy	EUR
500 EUR	7 750 983	3 875 491 500,00	-953 940	-476 970 000,00	0,73	26,20
200 EUR	2 288 039	457 607 800,00	1 940 425	388 085 000,00	0,21	3,09
100 EUR	68 527 407	6 852 740 700,00	11 515 092	1 151 509 200,00	6,42	46,33
50 EUR	42 977 126	2 148 856 300,00	2 673 091	133 654 550,00	4,02	14,53
20 EUR	37 461 960	749 239 200,00	2 020 151	40 403 020,00	3,51	5,07
10 EUR	45 922 785	459 227 850,00	4 000 180	40 001 800,00	4,30	3,10
5 €	9 179 741	45 898 705,00	-77 432	-387 160,00	0,86	0,31
Eurobankovky spolu	214 108 041	14 589 062 055,00	21 117 567	1 276 296 410,00	20,05	98,63
2 EUR	64 353 908	128 707 816,00	4 746 857	9 493 714,00	6,03	0,87
1 EUR	21 691 183	21 691 183,00	54 071	54 071,00	2,03	0,15
50 centov	30 132 441	15 066 220,50	561 093	280 546,50	2,82	0,10
20 centov	33 186 627	6 637 325,40	-32 067	-6 413,40	3,11	0,05
10 centov	71 300 545	7 130 054,50	5 629 431	562 943,10	6,67	0,05
5 centov	97 770 079	4 888 503,95	7 875 434	393 771,70	9,15	0,03
2 centy	212 234 262	4 244 685,24	17 332 153	346 643,06	19,87	0,03
1 cent	322 742 017	3 227 420,17	38 488 034	384 880,34	30,22	0,02
Euromince spolu	853 411 062	191 593 208,76	74 655 006	11 510 156,30	79,90	1,30
Zberateľské euromince	535 535	10 674 980,00	56 735	922 090,00	0,05	0,07
Peniaze spolu	1 068 054 638	14 791 330 243,76	95 829 308	1 288 728 656,30	100,00	100,00

Zdroj: NBS

¹² Hodnota eurobankoviek v emisii v celej eurozóne k 31. 12. 2019 bola 1 292,7 mld. €. Podiel NBS na tejto hodnote bol podľa kľúča 1,0575 % v sume 13,67 mld. €.

Z eurobankoviek najvyšší podiel na emisii všetkých eurobankoviek podľa počtu kusov mala 100 € bankovka s 32,0 %¹³. Podiel 50 € bankovky, ktorá dosahovala najvyšší podiel na emisii v SR od zavedenia eura do roku 2015, sa v posledných dvoch rokoch znižoval a v roku 2019 dosiahol 20,1 %, čo je menej ako podiel 10 € bankovky (21,4 %).

Štruktúra emisie euromincí k 31. 12. 2019 (z hľadiska množstva) sa oproti predchádzajúcemu roku výraznejšie nezmenila a najvyšší podiel na emisii euromincí mali aj v roku 2019 euromince dvoch najnižších nominálnych hodnôt. Ich spoločný podiel na celkovej emisii obehových euromincí tvoril 62,7 % a tento podiel sa každý rok zvyšuje (pred rokom bol ich podiel 62 %). Z hľadiska hodnoty ich podiel tvorí len 3,9 % z celkovej hodnoty euromincí v emisii.

V roku 2019 pripadlo na obyvateľa SR¹⁴ v priemere 36,6 eurobankoviek v hodnote 2 532 € a takmer 149 euromincí (vrátane zberateľských euromincí) v hodnote 36 €. Priemerná hodnota emisie eurovej hotovosti na obyvateľa bola 2 568 €.

4.2 V máji boli do obehu uvedené posledné dve nominálne hodnoty eurobankoviek série ES2

Posledné dve nominálne hodnoty eurobankoviek série ES2 – 200 € a 100 € sa uviedli do obehu 28. 5. 2019. Eurobankovka v nominálnej hodnote 500 € nie je súčasťou série ES2.

Podiely ES2 100 € a 200 € na emisii a spracovaní sú uvedené v grafe č. 28. Výrazný podiel 100 € a 200 € na celkovom počte spracovaných eurobankoviek oboch sérií naznačuje, že vysoké nominálne hodnoty sú v peňažnom obehú využívané aktívne, a nielen ako uchovávateľ hodnoty.

Eurobankovky nominálnych hodnôt 5 € – 20 € ES2 sú už v peňažnom obehú vymenené. Eurobankovka ES2 50 € mala ku koncu decembra 2019 na kumulovanej čistej emisii 50 € podiel 86 % (37 mil. kusov). Jej podiel na spracovaní 50 € bankoviek dosiahol 93,5 %.¹⁵

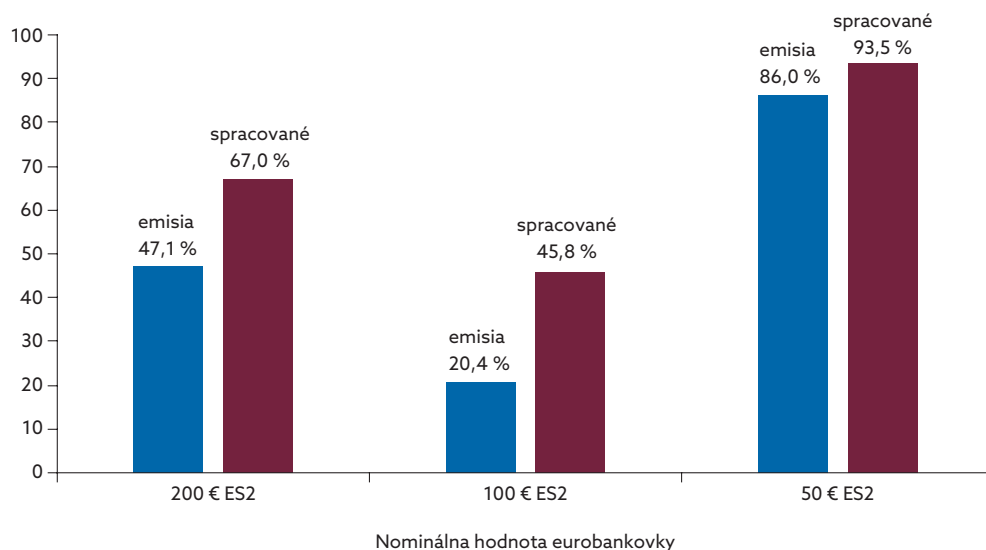
¹³ Najvyšší podiel na čistej emisii neznamena, že 100 € bankovka bola v sledovanom období najpoužívanejšou eurobankovkou. Pod vplyvom neregistrovanej migrácie kumulovaná čistá emisia nie je totožná s peňažným obehú danej krajiny.

¹⁴ Počet obyvateľov SR k 30. 11. 2019 bol 5 457 318, zdroj ŠÚ SR. Pri výpočte sa použilo priemerné množstvo/hodnota eurobankoviek a euromincí v emisii v SR v roku 2019.

¹⁵ Saturácia aktívneho peňažného obehu ES2 eurobankovky je vyššia v porovnaní so saturáciou vypočítanou na základe čistej emisie eurobankoviek kvôli eurobankovkám, ktoré z aktívneho obehu vypadli v dôsledku ich straty, držania ako zberateľského artikla alebo opustenia peňažného obehu eurozóny.

Graf 28

Podiel eurobankoviek druhej série na emisii a na spracovaní eurobankoviek danej nominálnej hodnoty k 31. 12. 2019 (podiel v %)

Zdroj: NBS

4.3 Výrazný nárast čistej emisie najmä 1- a 2-centových euromincí

V roku 2019 zaznamenala NBS výrazne vyššiu čistú emisiu 1- a 2-centových euromincí v porovnaní s predchádzajúcimi rokmi. Tento nárast spôsobil najmä pokles ich návratnosti z obehu spolu s nárastom ich hrubej emisie (výdaja do obehu). NBS analyzovala dôvody zvýšenia emisie týchto euromincí a jednou z hlavných príčin bolo ukončenie bezplatnej akceptácie 1- a 2-centových euromincí na niektorých samoobslužných mincových zariadeniach v kombinácii s vysokými poplatkami za vklad, resp. manipuláciu 1- a 2-centových euromincí na strane komerčných bánk. Dá sa predpokladať, že znížená návratnosť týchto euromincí z obehu, v porovnaní s predchádzajúcimi rokmi je trvalým, a nie prechodným javom.

4.4 Zostávajúce slovenské koruny v peňažnom obeh

K 31. 12. 2019 zostalo v obeh 18,72 mil. kusov slovenských bankoviek (z toho najviac 20 Sk bankoviek v počte 10,03 mil. kusov). Hodnota zatiaľ nevrátených slovenských bankoviek bola 2,13 mld. Sk (70,8 mil. €). V obeh zostalo už iba približne 1,40 % z hodnoty slovenských bankoviek k 31. 12. 2007. Okrem bankoviek je v obeh 0,9 mil. kusov slovenských pamätných mincí v hodnote 0,7 mld. Sk (23,2 mil. €).

Z nevrátených slovenských korún pripadlo na 1 obyvateľa SR 3,4 kusov bankoviek v hodnote 391,0 Sk. Najpočetnejšou zostávajúcou korunovou bankovkou v obehu na jedného obyvateľa bola 20 Sk bankovka v počte takmer 1,8 kusa na obyvateľa. V roku 2019 sa z obehu vrátilo 47,0 tis. ks slovenských bankoviek v hodnote 27,2 mil. Sk (0,90 mil. €). V porovnaní s rokom 2018 ide o 3,30 % (1,6 tis. ks) pokles v kusovom a 1,2 % (o 344,5 tis. Sk) v hodnotovom vyjadrení.

4.5 Výroba eurobankoviek a euromincí

V roku 2019 mala NBS v zmysle Usmernenia ECB alokovanú tlač ES2 20 € eurobankoviek v celkovom objeme **56,39 mil.** kusov. Uvedené množstvo, okrem objemu eurobankoviek alokovaných pre NBS v roku 2019, zahŕňa navýšenie na nerealizovanú tlač 100 € ES1 v objeme 27,4 mil. kusov¹⁶ z roku 2018. Tlač eurobankoviek sa uskutočnila vo francúzskej tlačiarňi Oberthur Fiduciaire SAS so sídlom v Rennes. Dodávky sa zrealizovali v stanovených termínoch v zmysle schváleného harmonogramu.

Okrem eurobankoviek zabezpečila NBS v roku 2019 výrobu a dodanie euromincí určených na peňažný obeh (tabuľka č. 9).

Tabuľka 9 Euromince určené pre peňažný obeh dodané do zásob NBS v roku 2019

NH	Dodávky
10 cent	3 000 000
5 cent ¹⁾	4 025 000
2 cent ¹⁾	14 450 500
1 cent	32 000 000
Spolu	53 475 500

Zdroj: NBS

Poznámka: 1) dodané množstvá zahŕňajú zmluvnú odchýlku +5 %

Razbu všetkých euromincí realizovala Mincovňa Kremnica, š. p. Zabezpečila aj výrobu a adjustáciu 20 100 kusov euromincí z každej nominálnej hodnoty s letopočtom razby 2019 určených do šiestich ročníkových súborov slovenských euromincí.

V súlade s emisným plánom pamätných a zberateľských euromincí na rok 2019 vydala NBS v minulom roku:

- šesť rôznych zberateľských euromincí z drahých kovov, z ktorých päť bolo vyrazených zo striebra a jedna zo zlata (tabuľka č. 10)

¹⁶ ES1 100 € bankovky boli prepočítané podľa platného kľúča ekvivalentov pre výrobu – Production Equivalent Key (PEK) na ES2 20 €.

- 1,0 mil. kusov pamätných euromincí v nominálnej hodnote 2 eurá k 100. výročiu úmrtia Milana Rastislava Štefánika, ktorých emisia bola 25. 4. 2019.

Predaj numizmatického zberateľského materiálu realizovala NBS prostredníctvom domácich a zahraničných zmluvných partnerov.

Tabuľka 10 Zberateľské euromince emitované NBS v roku 2019				
Nominálna hodnota	Udalosť, ktorú eurominca pripomína	Počet (ks)		Oznámenie NBS o vydaní euromincí
		spolu	PROOF	
10 € ¹⁾	Zavedenie eura v Slovenskej republike - 10. výročie	10 600	7 300	č. 297/2018 Z. z.
10 € ¹⁾	Milan Rastislav Štefánik - 100. výročie úmrtia	13 650	10 000	č. 69/2019 Z. z.
10 € ¹⁾	Univerzita Komenského v Bratislave - 100. výročie vzniku	10 400	7 300	č. 97/2019 Z. z.
10 € ¹⁾	Michal Bosák - 150. výročie narodenia	9 150	6 150	č. 260/2019 Z. z.
10 € ¹⁾	Vymenovanie Alexandra Rudnaya za ostrihomskeho arcibiskupa - 200. výročie	9 600	6 600	č. 285/2019 Z. z.
100 € ²⁾	Veľkomoravské knieža Mojmír I.	4 100	4 100	č. 284/2019 Z. z.

Zdroj: NBS

Poznámka: 1) Strieborná zberateľská eurominca 2) Zlatá zberateľská eurominca.

4.6 Spracovanie eurobankoviek a euromincí

V roku 2019 vydala NBS do obehu 332,9 mil. kusov, z obehu prijala 311,7 mil. kusov a spracovala 313,8 mil. kusov eurobankoviek (348,1 mil. kusov v roku 2018). Medziročný pokles množstva spracovaných eurobankoviek približne o 10 % ovplyvnila nižšia návratnosť 50 € (pokles o 16 %) a 10 € eurobankoviek (pokles o 14 %) na spracovanie do NBS. Tento pokles kompenzovalo zvýšené množstvo opätovne vrátených eurobankoviek do peňažného obehu bankami a spracovateľmi peňazí.

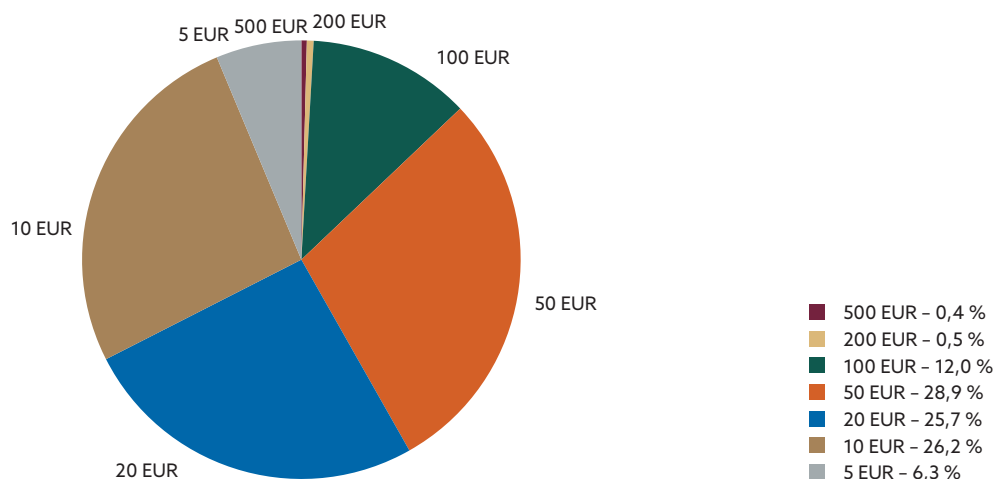
Prijaté množstvo eurobankoviek z obehu bolo približne 1,6-krát vyššie v porovnaní s priemerným množstvom eurobankoviek v emisii. V praxi to znamená, že v priemere každých 7 mesiacov sa skontrolujú všetky eurobankovky emitované NBS.¹⁷ Tým sa zabezpečuje primeraná čistota peňazí v obehu, čo smeruje k zabezpečeniu integrity eura a k dôvere verejnosti v eurobankovky.

Najčastejšie spracovávanou bola už tradične eurobankovka nominálnej hodnoty 50 € (graf č. 29), ktorá patrí k najviac používaným eurobankovkám v hotovostnom peňažnom obehu.

¹⁷ Určitá časť hotovosti sa aktívne nepodieľa na peňažnom obehu, a preto sa nevracia do NBS na spracovanie.

Graf 29

Štruktúra spracovaných eurobankoviek v NBS v roku 2019

Zdroj: NBS

Pri spracovaní eurobankoviek sa ako neupotrebitelných vytriedilo a zničilo 49,3 mil. kusov eurobankoviek, čo je v porovnaní s rokom 2018 pokles o 11,7 %. Pokles množstva zničených eurobankoviek spôsobilo najmä nižšie množstvo prijatých 50 € bankoviek ES1 z obehu, ktoré sa v NBS po ich výmene za sériu ES2 on-line ničia na zariadeniach na spracovanie peňazí.

Nižšie množstvo vytriedených eurobankoviek sa premietlo i v poklese miery vytriedenia eurobankoviek, ktorá dosiahla v priemere 15,7 % (pred rokom 16,0 %), čo bolo menej ako je priemerná miera za eurozónu (16,7 %).

Pretrvávajúcu spokojnosť s kvalitou eurobankoviek na Slovensku potvrdil on-line prieskum v eurozóne realizovaný v roku 2019.¹⁸ Z celkového počtu zaslaných odpovedí až 86 % (89 % v roku 2018, 88 % v roku 2017) odpovedajúcich vyjadrilo spokojnosť s kvalitou obiehajúcich eurobankoviek.

V roku 2019 bolo vydaných do obehu 329,1 mil. kusov euromincí a z obehu bolo prijatých 254,4 mil. kusov euromincí.

Vzhľadom na vyššiu životnosť euromincí v porovnaní s eurobankovkami sa pri spracovaní 255,2 mil. kusov mincí (266,8 mil. ks v roku 2018) vytriedilo ako neupotrebitelných len 177 tis. kusov euromincí. Z hľadiska štruktúry bol podiel jednotlivých nominálnych hodnôt spracovávaných euromincí takmer rovnaký s rozpätím od 10,1 % do 15,7 %. V porovnaní s predchádzajúcim rokom výrazne kleslo množstvo spracovaných 1- a 2-centových euromincí, čo súvisí s poklesom ich návratnosti z peňažného obehu do NBS na spracovanie.

¹⁸ Predchádzajúci on-line prieskum v eurozóne („Online poll“) sa uskutočnil v rokoch 2018 a 2017.

Okrem NBS spracovávajú a opätovne vydávajú do obehu eurobankovky a euromince aj banky a ďalší spracovatelia eurovej hotovosti, ktorým NBS udelila súhlas na ich spracovanie. Činnosť spracovateľov podlieha pravidelnej kontrole NBS.

4.7 Celkový počet falzifikátov zadržaných na území SR sa medziročne zvýšil

V roku 2019 bolo na území Slovenskej republiky zadržaných spolu 3 438 falzifikátov bankoviek a mincí, čo je skoro o pätinu viac, ako v predchádzajúcom roku (tabuľka č. 11).

Tabuľka 11 Vývoj počtu zadržaných falzifikátov v rokoch 2017 až 2019 (kusy)

Rok	EUR	SKK	Ostatné meny	Spolu
2017	4 045	3	781	4 829
2018	2 720	5	82	2 807
2019	3 391	1	46	3 438

Zdroj: NBS

Z celkového počtu zadržaných falzifikátov bolo 10,5 % zadržaných pred uvedením do peňažného obehu políciou. Ostatné (89,5 %) boli zadržané v obehu bankami a spracovateľskými spoločnosťami.

Jedna štvrtina všetkých falzifikátov bola minulý rok zadržaná v Bratislavskom kraji (25,9 %). Nasledoval Košický kraj s 19,3 % podielom. Najmenej s podielom 2,7 % bolo zadržaných v Trenčianskom kraji.

4.8 Falzifikáty eurových platidiel

Z celkového počtu bolo v roku 2019 zadržaných 3 391 falzifikátov eurových platidiel (1 970 kusov falzifikátov eurobankoviek a 1 421 kusov falzifikátov euromincí) v celkovej hodnote 229 652,50 €. Falzifikátov eur bolo zadržaných približne o štvrtinu viac ako v predošlom roku (tabuľka č. 12).

Tabuľka 12 Prehľad zadržaných falzifikátov eurobankoviek a euromincí (kusy)

Rok	Počet kusov zadržaných falzifikátov eurobankoviek a euromincí										Spolu
	0,5 EUR	1 EUR	2 EUR	5 EUR	10 EUR	20 EUR	50 EUR	100 EUR	200 EUR	500 EUR	
2017	201	109	771	37	44	340	1 853	290	66	334	4 045
2018	179	97	973	32	51	141	704	393	54	96	2 720
2019	153	120	1148	20	156	265	898	283	90	258	3 391

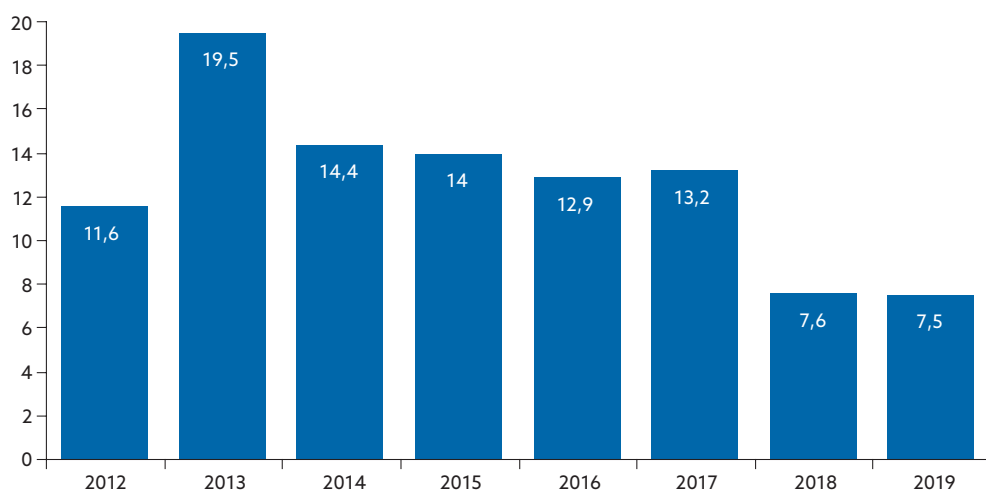
Zdroj: NBS

Napriek zvýšenému počtu zadržaných falzifikátov eur je možné konštatovať, že množstvo falzifikátov v roku 2019 aj v posledných rokoch je dlhodobo nízke.

Z celkového počtu falzifikátov eurobankoviek v eurozóne bolo len 0,37 % zadržaných na území Slovenskej republiky. Na jeden milión eurobankoviek v obehu pripadalo len približne 7,5 kusov falzifikátov eurobankoviek a na jeden milión euromincí pripadali menej ako 2 kusy falzifikátov euromincí. Možnosť, že sa fyzické osoby alebo právnické osoby stretnú v rámci obehu s falošnou eurobankovkou alebo euromincou je nízka.

Graf 30

Falzifikáty eurobankoviek zadržaných v obehu na milión eurobankoviek v obehu

Zdroj: NBS

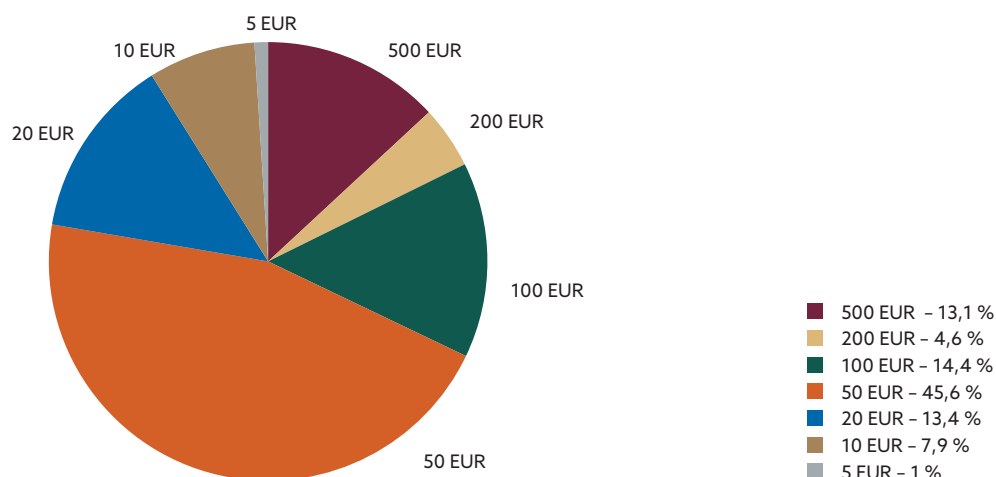
Nízky počet zadržaných falzifikátov na Slovensku v posledných rokoch je kombináciou viacerých faktorov – najmä zavedením novej série eurobankoviek s kvalitnejšími ochrannými prvkami, úzkou spolupracou s orgánmi činnými v trestnom konaní, ktoré sa zaoberajú ekonomickou kriminalitou v oblasti ochrany meny, dlhodobo fungujúcim systémom vzdelávania v oblasti overovania pravosti platidiel v bankovom a finančnom sektore, ale aj skutočnosťou, že Slovensko je pre veľké falšovateľské dielne a ich distribútorov pravdepodobne len tranzitnou krajinou.

Vývoj počtu zadržaných falzifikátov eurobankoviek sa pohybuje približne na úrovni 150 kusov falzifikátov mesačne. Štatistiku ovplyvňujú väčšinou samostatné prípady (1 – 2 krát do roka), v rámci ktorých polícia zadrží väčšie množstvo falzifikátov eurobankoviek pred uvedením do obehu. Kvalitu zadržaných falzifikátov eurobankoviek je možné odhaliť bez použitia technických pomôcok, ak sa venuje dostatočná pozornosť prijímaniu peňazí.

V roku 2019 bolo zadržaných spolu 1 970 falzifikátov eurobankoviek, čo v porovnaní s predchádzajúcim rokom znamená nárast približne o jednu tretinu (33,9%). Štruktúra falzifikátov eurobankoviek je za posledné roky podobná. V roku 2019 bolo zadržaných v SR najviac falzifikátov nominálnych hodnôt 50 € (45,6%) a 100 € (14,4%). V eurozóne je najviac falšovanou eurovou bankovkou 50 € (36,8%), za ňou nasleduje 20 € bankovka (26,5%).

Graf 31

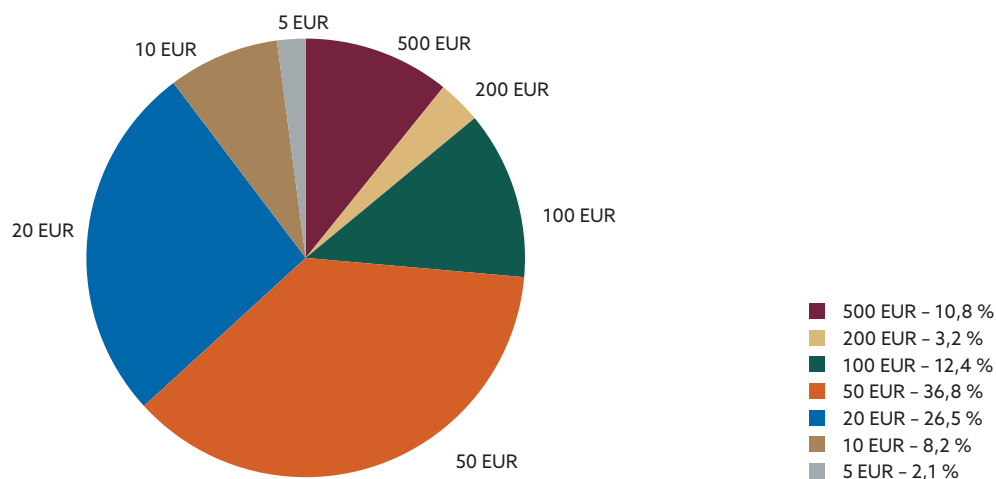
Štruktúra zadržaných falzifikátov eurobankoviek v SR

Zdroj: NBS

Graf 32

Štruktúra zadržaných falzifikátov eurobankoviek v eurozóne

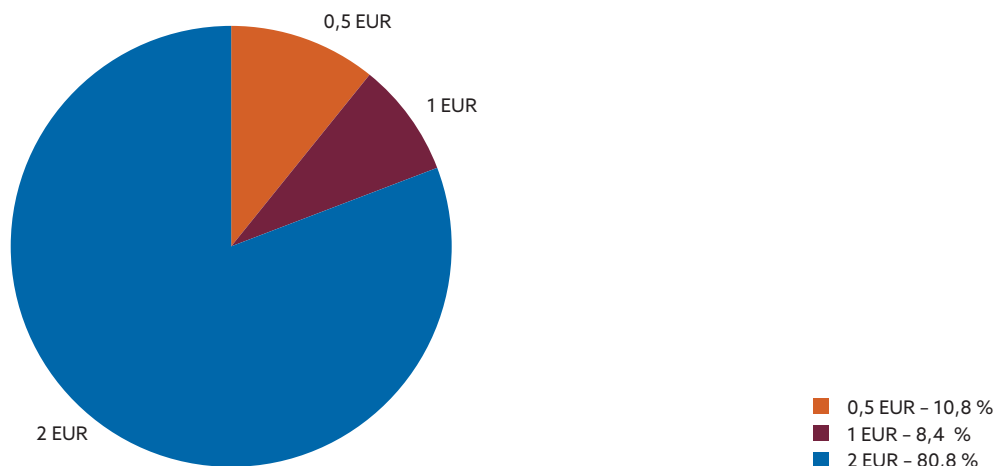
Zdroj: NBS

V hodnotenom roku bolo zadržaných spolu 1 421 falzifikátov euromincí, čo je o 14 % viac, ako v predchádzajúcom roku. Všetky boli zadržané v obehu. Z hľadiska kvality vyhotovenia falzifikátov euromincí ide v prevažnej miere o falzifikáty s veľmi dobrou technickou úrovňou vyhotovenia. Falzifiká-

ty nominálnej hodnoty 2 € tvorili 80,8 % zo všetkých zadržaných falzifikátov eurových mincí (grafy č. 33 a č. 34).

Graf 33

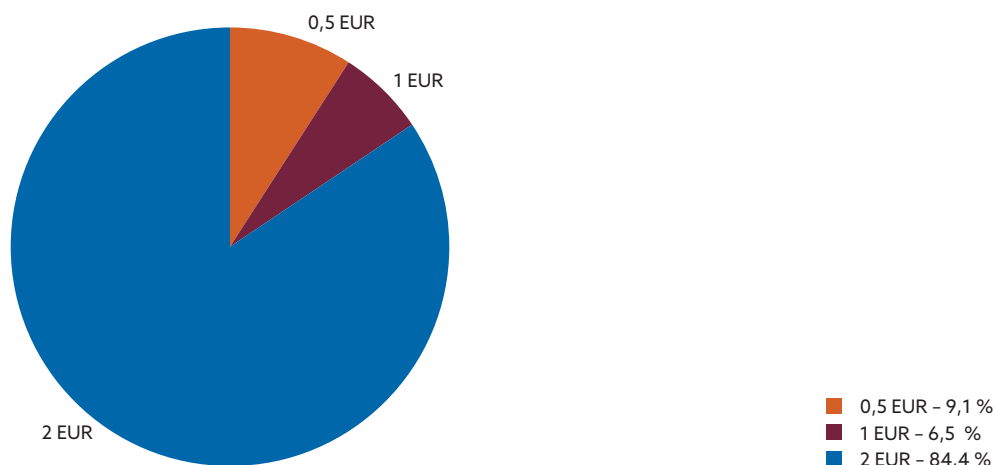
Porovnanie štruktúry zadržaných falzifikátov euromincí v SR

Zdroj: NBS

Graf 34

Porovnanie štruktúry zadržaných falzifikátov euromincí v eurozóne

Zdroj: NBS

4.9 Falzifikáty slovenských korún a ostatných cudzích mien

V roku 2019 sa v porovnaní s predchádzajúcimi rokmi výrazne znížil počet zadržaných falzifikátov slovenských korún a ostatných cudzích mien. V hodnotenom období bol zadržaný už len jeden falzifikát SKK. Súčasne bolo zadržaných 17 kusov falzifikátov amerických dolárov, čo je skoro o dve

tretiny menej ako v roku 2018. Podobne ako v predošlých rokoch bola najviac falšovanou bankovkou 100 USD, ktorá tvorila približne 95 % zo všetkých zadržaných falzifikátov USD. Na území Slovenskej republiky boli ešte zadržané falzifikáty GBP (19 ks), PLN (1 ks) a HUF (9 ks).